

## ВДОСКОНАЛЕННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ ВИТРАТ ДЛЯ ЦІЛЕЙ УПРАВЛІНСЬКОГО ТА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКІВ

На сьогодні надзвичайно актуальною є проблема об'єктивності формування витрат та визначення прибутковості сільськогосподарських підприємств в умовах інфляційно-девальваційних процесів, що суттєво впливає на управлінські рішення різних рівнів стосовно аграрного сектора [1].

Методологія та методика дослідження ефективності управління витратами повинна базуватись насамперед на обґрунтованій цілеспрямованій класифікації витрат за певними ознаками, що дасть змогу забезпечити виокремлення різновидів витрат залежно від встановлених цілей обліку на підприємстві та сформувати базу для планування, контролювання і регулювання відповідних пріоритетних груп витрат [2, с. 80].

Сучасні підприємства потребують гнучких систем оцінки й аналізу діяльності як своїх підрозділів, так підприємства в цілому. В даних умовах найбільш важливим елементом управління господарською діяльністю є бухгалтерський облік [3, с. 106].

Варто зауважити, що бухгалтерський облік істотно відрізняється від управлінського, що зумовлює значні відмінності у цілях групування та формування витрат, методах розрахунку та визнання витрат, що і зумовлює необхідність чіткого розмежування виокремлення різновидів витрат залежно від цілей та завдань зазначених видів обліку.

Дослідження показують, що виділяють три напрямки класифікації витрат залежно від цілей (завдань):

- 1) з метою оцінки запасів та визначення фінансових результатів;
- 2) з метою прийняття управлінських рішень;
- 3) з метою контролю за виконанням рішень (поставлених завдань).

На основі визначення сфери, мети, особливостей проведення управлінського та бухгалтерського обліку та узагальнення літературних джерел запропоновано розмежування існуючих класифікаційних ознак витрат у кожному з них, табл. 1.

*Таблиця 1*

**Класифікація витрат для цілей управлінського обліку**

Класифікаційні ознаки	Цілі класифікації	Види витрат за відповідними класифікаційними ознаками
1	2	3
За способом перенесення на продукцію	Для проведення калькуляційних розрахунків	Прямі і непрямі
За ознакою контрольованості	Для оцінки діяльності центрів відповідальності	Контрольовані і неконтрольовані витрати

Продовження табл. 1

1	2	3
За статтями калькуляції	Для побудови аналітичного обліку витрат на виробництво одиниці продукції, зіставлення планової і фактичної калькуляції собівартості окремих видів продукції	Наприклад, в рослинництві: - основна заробітна плата; - додаткова заробітна плата; - відрахування на соціальне страхування (ЄСВ); - насіння; - мінеральні добрива; - засоби захисту рослин; - паливо; - роботи послуги сторонніх організацій; - амортизація; - загальновиробничі витрати; - інші прямі витрати
За розрахунком на одиницю продукції	Для обґрунтування рішення про оптимальний розмір обсягів діяльності, визначення середніх показників	Маржинальні і середні
За релевантністю	З метою врахування впливу управлінського рішення на величину витрат і доходів у майбутньому, скорочення часу на економічні розрахунки	Сумісні (релевантні); <i>Інфляційнозалежні витрати</i> Несумісні (нерелевантні); Диференціальні
За календарними періодами	<i>Достовірне відображення витрат у тому періоді, коли вони виникли</i>	- <i>Витрати минулих років під урожай поточного року;</i> - <i>витрати поточного року під урожай поточного року;</i> - <i>витрати поточного року під урожай майбутніх років.</i>
За відношенням до норм	З метою контролю за економічним використанням ресурсів, організації системи «стандарт-кост» чи застосування нормативного методу	Фактичні витрати Нормативні (стандартні) Прогнозні
За місцем виникнення витрат та центрів відповідальності	З метою здійснення контролю за відповідальними особами та за місцями виникнення витрат	Витрати на робочому місці (основне виробництво); Витрати бригади Витрати структурного підрозділу

\* - виділене курсивом запропоновано автором.

Серед особливостей сільського господарства, зокрема рослинництва є також те, що виробничий процес не обмежується календарним роком, а в більшості господарствах переважаючою галуззю є рослинництво. Тому, виникає потреба всі витрати на виробництво сільськогосподарської продукції поділити на три групи: витрати минулих років під урожай поточного року; витрати поточного року під урожай поточного року; витрати поточного року під урожай майбутніх років.

При такій класифікації береться до уваги вирощування озимих зернових і технічних культур як незавершеного виробництва (група 1 і 3), а також ярих зернових і технічних культур, вирощування яких відбувається в поточному році (група 2).

Віднесення витрат незавершеного виробництва на вирощування культур урожаю поточного року відбувається після остаточного визначення фактичних площ посівів під окремими культурами. Потім ці витрати розподіляють постатейно пропорційно до площ посівів.

Отже, класифікація витрат господарської діяльності підприємства є основою для побудови системи рахунків з обліку виробничих витрат.

#### **Список використаних джерел:**

1. Аранчій, В.І. Собівартість продукції та шляхи її зниження як головна умова ефективної стратегії управління витратами [Електронний ресурс] / В.І. Аранчій, Т.В.Мокієнко // Вісн. ХНТУСГ: Екон. науки. Вип. 105. – Харків: ХНТУСГ, 2010. – Режим доступу: [http://www.khntusg.com.ua/files/sbornik/ vestnik\\_105/ 05.pdf](http://www.khntusg.com.ua/files/sbornik/ vestnik_105/ 05.pdf).
2. Дяків, В. В. Управлінський облік в Україні – реальність сьогодення / В. В. Дяків // Економіка АПК. – 2014. – № 8. – С. 76-81
3. Кучеркова С.О. Роль і значення обліково-інформаційного забезпечення в управлінні підприємством // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) № 1(30), 2016 с. 106-110

УДК 657.05

**О.П. ЛЕВЧЕНКО**, к.е.н.,  
доцент кафедри обліку і оподаткування,  
Таврійський державний агротехнологічний університет

### **ПОСАДОВА ІНСТРУКЦІЯ БУХГАЛТЕРА: НЕОБХІДНІСТЬ ВНУТРІШНЬОГО РЕГЛАМЕНТУ В ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ ОБЛІКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ**

В умовах ринкової економіки України, поряд із державними, бюджетними установами, з'явилося багато приватних підприємств, які мають потребу у кваліфікованих бухгалтерях.

Перед тим як влаштуватися на посаду, бухгалтер повинен ознайомитися з роботою, яку буде виконувати. У випадку згоди, він додержується визначених правил поведінки та несе певну відповідальність за свої дії.